

1. Profiel 2: Algemeen

Leerlingen worden onder andere in Profiel 2 geplaatst vanwege hun cognitieve niveau $20 < IQ < 35$) en het behaalde leerlijn-niveau. (aan het eind van de SO periode worden vaardigheden op niveau 5 (75%) beheerst.

Het onderwijs in dit profiel bereidt leerlingen voor op activerende dagbesteding voor het wonen, werken en recreëren. Nabijheid van begeleiding is een vereiste. De leerling met profiel 2 heeft namelijk onvoldoende bagage om vaardigheden zelfstandig toe te passen. De leerling met profiel 2 leert ervaringsgericht, weet handelingen, ruimte, personen en voorwerpen uit eigen ervaring te herkennen.

Wat betreft de sociaal-emotionele ontwikkeling is er sprake van een sterke verbondenheid met het hier en nu. Leren vindt plaats door veel herhaling en modellering. (voordoen / nadoen)

De leerling is wat betreft zijn directe omgeving vooral gericht op toevallige omstandigheden en gebeurtenissen. Via dagelijks of wekelijks terugkerende gebeurtenissen ontstaat gewoontevorming. Er kan sprake zijn van een geringe weerbaarheid en afhankelijk of angstig gedrag. Een aantal leerlingen heeft de neiging een eigen spoor te trekken, en verliest zich snel in opwinding of een eigen belevingswereld.

Daarnaast staat de leerling egocentrisch in de wereld en kan er sprake zijn van onbereikbaarheid.

De leerlingen ontvangen een SO-getuigschrift. Er worden kerndoelen voor het uitstroombrofiel dagbesteding vastgesteld, waarbij aandacht wordt besteed aan aspecten van sociaal emotionele vorming en persoonlijkheidsvorming, Nederlandse taal, rekenen, oriëntatie op wonen, oriëntatie op dagactiviteiten, mens en natuur, mens en maatschappij, oriëntatie op culturele- en kunstzinnige vorming en sport en bewegen.

Het leren omgaan met de computer en I-pad vormt een nadrukkelijk onderdeel van het onderwijsaanbod.

2. Profiel 2: Leerling- kenmerken

Leerling-kenmerken; Algemeen

- Matige verstandelijke beperking IQ bereik; $20 < IQ < 35$
- Vergelijkbaar ontwikkelingsniveau: 2- 4 jaar
- In SO en VSO: de leerlingen volgen zml onderwijs.
- In VSO: plaatsing in TP groep bij comorbiditeit of disharmonisch profiel
- Ontwikkelingsperspectief / uitstroombrofiel: Na de SO periode stroomt de leerling door naar het VSO-ZML. Na de VSO periode stroomt de leerling uit naar activerende dagbesteding.

Voor leerlingen met dit profiel is het van belang dat de omgeving overzichtelijk en voorspelbaar gemaakt wordt. Dit houdt het volgende in:

- Maak gebeurtenissen voorspelbaar
- Maak de betekenis van dingen, gebeurtenissen, communicatie en omgangsregels duidelijk
- Voorzie de te verrichten handelingen duidelijk van een begin en een eind.
- Bekrachtig elke adequate gewenste handeling of adequaat gedrag volgens leertheoretische principes.
- Herhaal! Heel veel herhaling is noodzakelijk om tot leren te komen

- Herhaal ook de reeds behaalde doelen (leerstof zakt na een tijdje weer weg)
- Laat de leerkracht fungeren als model (De leerling met profiel 1 leert door middel van voordoen / nadoen)
- Oefen enkelvoudige taken net zolang totdat ze beheerst worden.

Leerling-kenmerken: zelfstandigheid

- Heeft ondersteuning nodig bij het uitvoeren van opdrachten.
- Vertoont weinig zelfinitiatief en overziet gevolgen van eigen handelen vaak niet.
- Is aangewezen op taxi vervoer. (Is niet in staat om zelfstandig te reizen)
- Heeft lange tijd aansturing nodig bij het aan- en uitkleden (groot gedeelte van de SO periode)
- Kan materialen zonder hulp opruimen (VSO)

Leerling-kenmerken: zelfredzaamheid

- Kan zich in de VSO periode zelfstandig aan – en uitkleden
- Kan een eenvoudige boodschap overbrengen (VSO)
- Kan eenvoudige, bekende enkelvoudige opdrachten / taken uiteindelijk zelfstandig uitvoeren (VSO)

Leerling-kenmerken: taakgerichtheid

- Kan gedurende korte tijd zelfstandig aaneengesloten blijven werken
- Kan enkelvoudige opdrachten aan, mits deze visueel ondersteund worden
- Schakelen van de ene naar de volgende activiteit is mogelijk, mits dit goed van tevoren is doorgesproken en onder toezicht van de volwassene
- Heeft nauwelijks transfer mogelijkheden van handelen bij bekende taken (op elke plek moet de vaardigheid eerst opnieuw worden onderwezen)

Leerling-kenmerken: leerbaarheid

- Heeft veel herhaling nodig
- Heeft moeite om een (groeps) uitleg te begrijpen (SO)
- Kan in de VSO in kleine groepjes instructie krijgen

Leerling-kenmerken: sociale regels

- Begrijpt (sociale) afspraken niet/nauwelijks
- Overziet de consequenties van eigen handelen niet/nauwelijks

Leerling-kenmerken: communicatie

- Gebruikt weinig mondelinge taal. Spreekt maximaal in 3 a 5 woordzinnen
- Spreekt moeilijke medeklinkercombinaties vaak niet goed uit
- Heeft baat bij visuele ondersteuning van de taal

3. Profiel 2: plaatsing

De leerlingen worden met 4 jaar toegelaten in het SO. (Speciaal onderwijs) Zij worden dan geplaatst in de kleutergroep. (4 – 6 jaar) In deze groep wordt nog geen specifieke profiel indeling gehanteerd.

Met 7 jaar stromen ze door naar een combinatie SO groep (6 – 12 jaar) waarin leerlingen met combinaties van profiel 1, 2, 3 en 4 worden geplaatst.

Op 12 jarige leeftijd worden deze leerlingen geplaatst in de VSO (Voorgezet Speciaal Onderwijs) klassen met het accent op praktijk. Indien er sprake is van comorbiditeit, worden deze leerlingen geplaatst in de TP groepen. Dit is eveneens het geval als er sprake is van een disharmonisch profiel. (op meerdere kernleerlijnen functioneert de leerling op een lager niveau) In de TP groepen wordt gewerkt met een relatief klein team van bekende mensen en is de groepsgrootte kleiner en is er meer ondersteuning van assistenten dan in de VSO-brugklassen.

In de uitstroombfase van de VSO wordt geprobeerd om het aantal individuele stages te beperken in verband met de geringe flexibiliteit van deze leerlingen. De plaatsingstage is tevens de plek van uitstroom. Alle leerlingen met profiel 2 stromen uit naar een plek in de activerende dagbesteding. Het aanbod kan bestaan uit belevingsgerichte activiteiten (leerlingen met disharmonie of angst) of uit arbeidsmatige activiteiten.

4. Profiel 2: (ortho) pedagogische aanpak

Aanpak: Algemeen

De begeleiding van leerlingen met profiel 2 is vooral gericht op het vergroten en uitbreiden van vaardigheden via het opdoen van nieuwe ervaringen en het verwerven van nieuwe gedragswijzen. Het verwerven van nieuw gedrag kan plaatsvinden door middel van modellering: via voordoen, meedoen, nadoen en zal uiteindelijk leiden tot zelf doen. Herhaling is de sleutel tot leren bij deze leerlingen.

Wat de communicatie betreft communiceren de leerlingen in losse woorden en korte zinnen en gebaren. Ze zijn in staat eenvoudige taal te begrijpen en er op te reageren . De leerkracht benadert een leerling positief neutraal en consequent. De leerkracht spreekt de leerling in korte zinnen aan en geeft de leerling voldoende bedenktijd. De leerkracht houdt rekening met de tragere verwerkingstijd van leerlingen.

De leerkracht past technieken toe om het zelfstandig handelen en denken te stimuleren.

basisprincipes ten aanzien van structuur

Structuur in ruimte:

- Zorg voor selectie en regulering van prikkels (Er zijn vaste werkplekken aan tafel en/of werkhoek in een klaslokaal aanwezig)

Structuur in begeleidingsstijl

- Geef één opdracht tegelijk; meerdere opdrachten werken verwarrend
- Gebruik duidelijke woorden. Spreek in korte, richtinggevende 'doe' zinnen. "Doe dit... Pak dat.. " Voor deze leerling is het belangrijk om in heldere, concrete taal te spreken en te handelen. 'Misschien', 'soms', 'vaak' zijn woorden die zoveel mogelijk vermeden dienen te worden (zeg wat je bedoelt, en doe wat je zegt)
- Streef naar vaste leerkrachten en assistenten. (zo weinig mogelijk personele wisselingen)

Leerkrachtvaardigheden: structuur in tijd

- Zorg voor een individueel visueel dagprogramma met picto's, foto's en eenvoudige woorden per leerling aan de wand.
- Zorg voor directe opvang van de leerling bij binnenkomst. De leerkracht en de assistent zijn voordat de leerlingen arriveren, aanwezig in het klaslokaal. De leerling wordt begroet volgens een vast ritueel en krijgt dan een activiteit aan eigen tafel toegewezen
- Maak afspraken over vervoer: de chauffeur brengt de leerling in de klas en haalt hem weer op (SO)
- Maak afspraken over vervoer :De leerling wordt, indien nodig, door de chauffeur in de klas gebracht en bij het naar huis gaan is er toezicht van een deel van het personeel bij het hek (VSO)
- Bouw (individuele) rustmomenten in in het dagprogramma. Leerlingen met bijvoorbeeld ADHD gaan op zoek naar prikkels zoals geuren beelden en geluiden. De leerkracht kan tegemoet komen aan de behoefte om even te bewegen door bijvoorbeeld pauzemomenten in een les in te plannen waarin een leerling even kan bewegen
- Geef vulling aan rustmomenten en vrije momenten. (vertel bijv. dat de leerling mag gaan schommelen op het plein en bakken de tijd hiervoor af)

Leerkrachtvaardigheden: Algemeen

Het leren van deze leerlingen is afhankelijk van motivatie en welzijn; onze opdracht is om samen met leerlingen en ouders te zoeken naar deze motivatie. Leren moet voor deze leerlingen betekenisvol en uitdagend zijn. De leerkracht heeft specifieke kennis en ervaring wat betreft het omgaan met laag functionerende leerlingen met bijkomende gedragsproblematiek/handicaps.

Leerkrachtvaardigheden: Basis

- Pas de basisregels: Rust, Reinheid en Regelmaat toe in al je lessen
- Benader een leerling positief, neutraal, uitnodigend en activerend
- Benader de leerling individueel. Maak gebruik van lichamelijke contact indien nodig
- Benoem het gewenste gedrag, niet het negatieve gedrag
- Bekrachtig positief gedrag
- Toon enthousiasme, geduld en doorzettingsvermogen in verband met de kleinere ontwikkelingsstapjes en het lagere tempo
- Zorg voor succeservaringen
- Wees consequent en voorspelbaar, eenduidig in de aanpak (vast dagritme van activiteiten en rust)
- "Lees" de leerling (leerkracht heeft een goed inschattingsvermogen wat wel/niet kan)
- Heeft kennis en ervaring in het omgaan en werken met laag functionerende leerlingen met bijkomende gedragsproblematiek/handicaps

Leerkrachtvaardigheden: Communicatie

- Ondersteun de communicatie op concrete wijze door te werken met picto's, foto's of concrete verwijzers
- Gebruik niet teveel taal. Formuleer kort en bondig. Laat vooral ook zien wat je wilt. De leerkracht is model
- Ondersteun sociaal gedrag door middel van stappenplannen in de vorm van foto's picto's of schrift

Leerkrachtvaardigheden: Regels

- Maak regels visueel en hang ze op
- Neem de regels mee in het dagritme; veel herhaling hiervan is noodzakelijk
- Ga er niet vanuit dat de leerling de regels weet. Bij individuele leerlingen is het noodzakelijk om de afspraken over gedrag elke dag te herhalen. Dit maakt bijvoorbeeld deel uit van het begroetingsritueel.

Leerkrachtvaardigheden: Positieve benadering / bekrachtiging

- Benoem zoveel mogelijk het gewenste gedrag.
- Probeer alert te zijn op positief gedrag, hoe miniem ook, en beloon dit direct. Probeer negatief gedrag te negeren voor zover dit mogelijk is. Negatieve aandacht is voor deze leerlingen vaak ook een 'beloning.' Belonen werkt beter dan straffen.
- Stel samen met de leerling en/of ouders de beloningen vast. Dit werkt motiverend.
- Besteed positieve aandacht door kleine opdrachten direct hoog te waarderen (opdrachten waarvan je zeker weet dat de leerling ze goed kan uitvoeren zodat succeservaringen verzekerd zijn). Positieve aandacht betekent ook: probleemsituaties voorzien en preventief te werk gaan. Bijvoorbeeld door de leerling van tevoren te vertellen wat er gaat gebeuren als iets van de normale dagelijkse gang van zaken afwijkt.

5. Profiel 2: (ortho) didactisch aanbod

Aanbod algemeen

De leerling met een Profiel 2 leert ervaringsgericht en door herhaling. Cognitieve vaardigheden staan in dienst van en ondersteunen de praktische vaardigheden. De ontwikkeling van een goede taak- en werkhouding vormt van jongs af aan een doel op zich. De ontwikkeling van de sociale competentie vaardigheden houdt onder andere een aanbod van ADL (Algemeen Dagelijks Leven) in en het leren omgaan met anderen in de dagelijkse situatie.

Nodig is een vast dagprogramma met voldoende herkenbaarheid en overzichtelijkheid met aandacht voor primaire zorg in de SO periode. Het programma is gericht op het opdoen van ervaringen en het veelvuldig herhalen van geleerd handelen. Voor de ontwikkeling van de leerlingen binnen Profiel 2 is het belangrijk dat in de SO periode de leervakken methodisch worden aangeboden. Aan het eind van de SO periode is met het aanvankelijk leesproces bij deze leerlingen

over het algemeen een start gemaakt. Leerlingen met dit profiel hebben lang de tijd nodig om zich reken- en leesvaardigheden eigen te maken. Daarom blijft in de VSO het methodisch aanbieden van lezen en rekenen in de brugklasperiode (12 – 15 jaar) belangrijk. Er is echter ook ruimte in deze periode voor het oriënteren op de praktijkvakken. Leerlingen met een profiel 2 kunnen over het algemeen eenvoudige woordjes (soms zinnestjes) lezen waardoor ze in staat zijn om een stappenplan van foto's en tekst te lezen en te begrijpen. Tevens zijn ze in staat om de praktische vaardigheden van het rekenen in de praktijk toe te passen. Het onderwijs in het VSO richt zich dan ook op het aanleren van en het vergroten van kennis van deze praktische toepassingen van het rekenen. (geldrekenen, klokkijken, meten en wegen, werken met de rekenmachine)

Leerlingen met Profiel 2 kunnen zich over het algemeen via gesproken taal uiten en de ander begrijpen. De uitspraak is vaak persoonlijk en niet correct. Hierdoor zijn deze leerlingen vaak moeilijk verstaanbaar voor onbekende derden

Leerkrachtvaardigheden: algemeen

- School je in het geven van instructies aan leerlingen met een profiel 2 (totale communicatiegebaren (bij zeer jeugdigen en SO), het opdelen van leerstof in hele kleine stapjes, maken van individuele stappenplannen, visualiseren van gedrag, positieve bekrachtiging, ombuigen van angstig en/of agressief gedrag)
- Pas de principes van het ADI (Activerende Directe Instructie) model toe
- Zie de noodzaak om de taakoriëntatie te versterken. (een taak altijd aanbieden op dezelfde wijze)
- Geef lesovergangen duidelijk en tijdig aan, zodat leerlingen zich hierop voor kunnen bereiden
- Bereid leerlingen voor op vrije situaties en bespreek – indien nodig – wat leerlingen dan gaan doen. (visualiseren tijd door inzetten van een time timer en visualisering van de activiteit)
- Splits lesstof op in kleine, overzichtelijke deeltaken
- Zorg voor korte luistertijd en veel “doetijd”
- Besteed veel aandacht aan motivatie
- Bouw motorische activiteiten in en geeft aan wanneer motorische onrust niet is toegestaan
- Zorg voor goede afwisseling inspanning en ontspanning

Leerkrachtvaardigheden: communicatie tijdens de instructie / verwerking

- Maak contact.
- Geef leerlingen voldoende bedenktijd (soms wel 30 seconden wachten).
- Spreek de leerling bij de naam aan.
- Gebruik een stellende, directieve, maar neutrale wijze van communicatie. (gebruik woorden als “nu” en praat in de ik-vorm tijdens de instructie)
- Ondersteun de mondelinge instructie met behulp van ondersteunende communicatie gebaren (voornamelijk in SO)
- Zet Picto's, stappenplannen, foto's, film etc. dagelijks in om het leerproces te ondersteunen en de dagindeling te verhelderen
- Verduidelijk en visualiseer de leerstof en de opdracht tijdens de les meerdere malen. Herhaling is noodzakelijk!
- Visualiseer groepsregels en hang deze zichtbaar op in de klas
- Controleer meerdere malen of de leerling snapt wat er van hem verwacht wordt. (wat gaan we leren, wat moet je doen?)
- Geef niet vanuit de verte instructie (de leerkracht is nabij de leerling en zorgt voor persoonlijk (oog)contact tijdens het geven van instructie.)
- Leg het accent van de leerstof op het sensomotorisch leren. Leren door zelf te doen en te ervaren via de zintuigen. (de leerling is sterk gebonden aan het hier en nu)
- Bied materiaal/leerstof aan in verschillende modaliteiten; visueel, auditief, tactiel
- Bied leerstof/vaardigheden aan via thema's (SO) en praktijksituaties (VSO) die zo dicht mogelijk liggen bij de belevings- en ervaringswereld van de leerlingen.
- Maak gebruik van de computer, I-pad en het digibord. Dit biedt veel structuur, is zelfcorrigerend en geeft snel feedback.

*Leerkrachtvaardigheden: feedback geven. **Uitgangspunt is positieve bekrachtiging***

- Geef direct eenduidige en heldere feedback op gewenst en ongewenst gedrag
- Wees kort en duidelijk in je reacties
- Leg niet uit wat er mis is gegaan maar benoem welk gewenst gedrag ervoor in de plaats moet komen
- Bekrachtig onmiddellijk het gewenste gedrag, zodra je dit waarneemt.
- Maak gebruik van een beloningssysteem

Leerkrachtvaardigheden: Regels:

- Regels moeten eenduidig zijn.
- Regels moeten stellend en directief zijn, er is geen ruimte voor discussie ("Ik wil dat je...").
- Regels moeten consequent worden gehanteerd.
- Regels moeten positief gesteld zijn
- Regels zijn er om steun te bieden, niet om te straffen of te verbieden.
- Hou je zelf ook aan de regels.
- Hang de regels voor iedereen zichtbaar op.
- Beperk het aantal regels

Leerkrachtvaardigheden: Kennis:

- Kennis van leerlingen met een matige verstandelijke beperking
- Kennis van de invloed van psychiatrische beelden bij leerlingen met een matige verstandelijke beperking
- Kennis van verschillende syndromen en ziektebeelden

Leerkrachtvaardigheden: Klassenmanagement

- De leerling loopt bij een vraag niet van zijn plek: Hierover zijn afspraken op schoolniveau
- In de klas is een vast visueel dagrooster op het bord.
- Voor het vragen van hulp zijn er vaste afspraken met individuele leerlingen
- Voor alles is een vaste plek met labels of verwijzers.
- De leerkracht neemt een centrale plek in.
- Er zijn duidelijke looproutes.

6. Profiel 2: kernleerlijnen en vakaanbod in de SO (4 - 12 jaar)

Aanbod SO afdeling

1. De nadruk van het onderwijsaanbod in de SO ligt op aanleren van voorbereidend en aanvankelijk lees- en rekenonderwijs, vaardigheden op het gebied van de sociaal emotionele vorming, het aanleren van een juiste taak- werkhouding en het vergroten van de (zelf)redzaamheid van de leerling. Taal – en rekenonderwijs wordt methodisch en op niveau aangeboden.
Leerlingen die in het aanvankelijk leesproces zitten, krijgen lezen aangeboden met behulp van de aanvankelijk leesmethode VSvS en VLL. Voor de leerlingen waar het leesproces niet op gang komt, wordt blijvend gewerkt aan de voorbereidende leesvaardigheden. Rekenen wordt aangeboden met behulp van de methoden Rekenboog en RekenZeker. Door open en vrije opdrachten bij cultuureducatie en burgerschap te geven, stimuleren we het zelfvertrouwen van de leerlingen, door aan te sluiten bij hun eigen "ik" kunnen ze hun persoonlijkheid verder ontwikkelen naar een zo groot mogelijke zelfredzaamheid in onze maatschappij.
Spelvaardigheden worden aangeboden in de vorm van fantasiespel en gezelschapsspelen, waarbij het accent ligt op het leren wachten op je beurt, leren omgaan met winst en verlies en uiteraard het plezier hebben in het samenspel met andere leerlingen.
2. Wat betreft *de vergroten van de sociaal emotionele vorming* richt het onderwijs in de SO zich op het vergroten van het zelfvertrouwen, de zelfredzaamheid en de weerbaarheid

van de leerling. Het spelend leren krijgt hierbij ruim aandacht. De spanne van *zelfstandig werken* wordt in hele kleine stapjes uitgebouwd, door te werken met een time timer en een dobbelsteen volgens een schoolbreed afgesproken beleid. De leerling leert om hulp te vragen, aan te geven wanneer hij een probleem heeft, Maar ook om aan te geven dat hij bang, boos of verdrietig is en hoe hij hiermee om moet gaan. De sova methode STIP biedt lessen en oefenmateriaal voor het aanleren van vaardigheden.

3. Het *rekenonderwijs* en het onderwijs in *schriftelijke taal* is voor leerlingen met profiel 2 gericht op het verwerven van praktisch toepasbare reken- en taal vaardigheden. Klokkijken, lezen van globaalwoorden, geldrekenen en meten /wegen worden methodisch aangeleerd en geoefend. De doelen van de CED-leerlijnen worden gehanteerd als uitgangspunt voor het programma.
4. *Wonen*: De SO groepen, waarin veel leerlingen met profiel 2 geplaatst worden, besteden nadrukkelijk aandacht aan het aanleren van woonvaardigheden die nodig zijn om later zo zelfstandig mogelijk mee te kunnen participeren in de toekomstige woonvorm. Denk daarbij aan zelfstandig aan- en uitkleden, boodschappen doen en boodschappenbriefje maken, zoeken van producten in de winkel etc.

Onderwijs aanbod gerelateerd aan de kern leerlijnen en de belangrijkste methodes in schematisch overzicht

Leerlijn: niveau 5	Onderdeel	Belangrijkste methodes
Schriftelijke en mondelinge taal	<p>Kijkt andere leerlingen aan wanneer zij spreken, switcht tussen verschillende sprekers (in kringgesprek)</p> <p>Begrijpt zinnen met aanduidingen als later, eerder, vorige (we gaan eerder naar binnen, de bus komt later).</p> <p>Voert een meervoudige opdracht uit binnen het hier en nu (ga naar juf Els en vraag krijgt).</p> <p>Wijst een bepaalde letterpositie in een woord aan (een kruisje zetten in het hok waar je de letter hoort).</p> <p>Onderscheidt de veranderende klank in wisselrijtjes (slechts één klank verandert).</p> <p>Deelt een woord op in losse grafemen.</p> <p>Leest vlot MKM wisselrijtjes waarbij het eerste cluster gelijk is.</p> <p>'Hakt' MKM-woorden in fonemen.</p> <p>Legt een blokje voor ieder woord in een 4-woordzin (hakt).</p> <p>Benoemt de eerste en laatste klank van een woord.</p> <p>Stelt vragen over het verhaal om het beter te begrijpen.</p> <p>Koppelt een zelf gelezen woord of korte zin aan een afbeelding of handeling.</p> <p>koppelt aan 12 tot 16 letters de juiste klanken (b, ij, aa, e, enz.)</p> <p>Leest op AVI start instructieniveau</p> <p>Plaatst de letters t/m kern 3 van de leesmethode bij de juiste klank</p> <p>CITO E2:C</p>	<p>Peuterplein</p> <p>Kleuterplein</p> <p>(Leespraat)</p> <p>VSvS/ VLL</p> <p>Schrijven op Maat</p>
Rekenen en wiskunde	<p>Binnen een context aanwijzen wat bedoeld wordt met meeste-minste.</p>	<p>Peuterplein</p> <p>Kleuterplein</p> <p>Rekenboog</p>

	<p>Getalbeelden tot en met 10 (vingers, eierdozen) herkennen en benoemen De telrij opzeggen tot en met 20 De getalsymbolen tot en met 10 schrijven Aantallen voorwerpen (incl. vingers) samenvoegen/toevoegen en weghalen en de totale hoeveelheid bepalen (tot en met 10) Telt synchroon t/m 10 met de getallenlijn Telt synchroon af vanaf 5 met getekende voorwerpen Het verschil tussen de grote en de kleine wijzer Dat een week 7 dagen heeft Lengtes ordenen via vergelijken (lengte). De munt van 2 euro herkennen Het euroteken (€) (her)kennen Dat 2 losse euromunten evenveel waard zijn als een munt van 2 euro CITO E2:C</p>	RekenZeker
Sociaal emotionele vaardigheden	<p>Maakt een bewuste keuze (komt niet steeds terug op zijn besluit). Vertelt of hij een activiteit alleen of samen wil doen en met wie. Troost op eigen initiatief een verdrietige medeleerling. Vraagt een bekende naar zijn gevoelens (waarom huil je?). Geeft een complimentje over het uiterlijk of een werkje (mooie jas, mooie tekening). Uit zijn boosheid zonder anderen fysiek pijn te doen. Vraagt bij ruzie advies aan volwassene en voert dit uit Geeft een boodschap aan de juiste persoon door</p>	<p>Peuterplein Kleuterplein Cultuureducatie Stip</p>
Leren leren	<p>Vorbereiden: pakt 5 voorwerpen voor een onbekende taak aan de hand van een takenlijst (in pictogrammen). Maakt met behulp van een gegeven stappenplan een bekende taak af (3 stappen) Weet wanneer de begeleider beschikbaar is voor hulp en wanneer niet Reflectie op werkwijze: Geeft aan of hij alle stappen (3) van een bekende taak heeft doorlopen en vertelt per stap hoe dat ging (goed/fout) Maakt zijn taken af, ook als hij ze niet leuk vindt</p>	<p>Begeleid Zelfstandig Leren volgens afspraak op schoolniveau cultuureducatie</p>
Motorische ontwikkeling	<p>Maakt een eigen fantasietekening met verschillende materialen Speelt tikkertje in een hele gymzaal</p>	<p>Peuterplein Kleuterplein Schrijfkriebels Leerlijn bewegingsonderwijs</p>

Spelontwikkeling	Speelt met een ander kind doe-alsof spelletjes uit de directe beleving Speelt eenvoudige spellen met medeleerlingen onder begeleiding	
------------------	--	--

7. Profiel 2: Ontwikkelingsperspectief en uitstroom

De WA van Lieflandschool hanteert leerlijnen om de ontwikkeling van haar leerlingen te volgen en inzichtelijk te maken. Leerlijnen zijn onderverdeeld in 16 leerstof niveaus, waarin de moeilijkheidsgraad van de leerstof langzamerhand oploopt van basaal (niveau 1) naar een complexer (niveau 16) De leerlingen met Profiel 2 ontwikkelen zich volgens onderstaand schema. De leerlingen ontwikkelen zich op het ene leergebied anders, dan op het andere. De van Lieflandschool streeft ernaar om het hoogst haalbare uit haar leerlingen te halen. Op deelgebieden zullen de leerlingen met het Profiel 2 zich verder ontwikkelen dan het blauwe schema en op deelgebieden minder ver. Streefniveau is 75% van de doelen op niveau 5 van de CED leerlijnen op de belangrijkste kernleerlijnen.

Het ontwikkelingsperspectief met het daaraan gekoppelde uitstroomniveau wordt mede bepaald door het behaalde niveau op de leerlijnen. Als leerlingen nog heel jong zijn, kan dit nog niet precies bepaald worden. Naarmate de school doorlopen wordt, kan het perspectief scherper worden omschreven.

Leerlingen met overwegend Profiel 2 (blauw) stromen op 12-jarige leeftijd uit naar de VSO afdeling van het ZML-onderwijs. Zij kunnen op 18 - 20 jarige leeftijd uitstromen naar activerende dagbesteding. Leerlingen die lager uitkomen op de leerlijnen sociaal emotionele vorming en leren leren, kunnen ook uitstromen naar dagbesteding met belevingsgerichte activiteiten. In de schoolgids kunt u lezen waar de schoolverlaters uiteindelijk uitstromen in het hoofdstuk leeropbrengsten.

Leeftijd	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13
Leerjaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
DL start	-19	-9	1	11	21	31	41	51	61
DL eind	-10	0	10	20	30	40	50	60	70
Profiel 2 (IQ 20-35)									
Niveau ZML + % behaald	1	1: 100% 2: 50%	2:100%	3:50%	3: 100%	4: 50%	4: 100%	5: 40%	5: 75%
≈ F.niveau	<M1	<M1	M1	M1-M1E1	M1E1-E1	E1	E1-E1M2	E1M2	E1M2-M2
CITO toets	SEO ZML	SEO ZML	R: ZML (1-4) T: ZML A (1-4) SEO ZML	R: ZML (1-4) T: ZML A (1-4) SEO ZML	R: ZML A (3-5) T: ZML A (3-5) SEO ZML	R: ZML A (4-6) T: ZML A (4-6) SEO ZML	R: ZML A (4-6) T: ZML A (4-6) SEO ZML	R: ZML A (4-6) T: ZML A (4-6) SEO ZML	R: ZML A (4-6) T: ZML A (4-6) SEO ZML
Behaald niveau methode gebonden toets				Vss: K1, letters voldoende	Vss: K1 voldoende	Vss: K1-K2 Letters	Vss: K2 voldoende	Vss: K3 voldoende	Vss: K3-K4
Gebuurte methode van leerlijnen CED	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss	Lj, So, Om, Mt, Mo, Sp, W, B, Rb, Vss

8. Profiel 2: Leerlingvolgsysteem en toetsing

De ontwikkeling van de leerling wordt bijgehouden in Parnassys. Dit is het digitale leerlingvolgsysteem van de school. In dit leerlingvolgsysteem zijn alle leerlijnen, met de daarbij behorende doelen opgenomen. Na een lessencyclus waarbij de leerstof gericht op het behalen van een specifiek doel wordt aangeboden, noteert de leerkracht het leerresultaat in het leerlingvolgsysteem.

Het beoordelen of doelen behaald zijn vindt plaats op 3 verschillende manieren:

1. Door het afnemen van ZML-Cito toetsen. Een Cito toets is een onafhankelijke, genormeerde toets. De zml toetsen geven aan welk CED niveau beheerst wordt.

2. De kleuters (leerlingen tot 6 jaar) worden niet getoetst (in navolging van landelijk beleid)
3. Door het afnemen van *methode gebonden toetsen*. (bijv. de leesmethode VLL toetst na elk leerstofblok de vaardigheden mbv een toets)
4. Door het *observeren* van leerlingen in de klas. Bijv. doel: kan rits vastmaken. Dit kan de leerkracht observeren in de dagelijkse klassensituatie

Per leerling wordt in het OPP geëvalueerd:

- a. Welk niveau van de leerlijn de leerling voldoende beheerst.
- b. Welke niveau van de methodegebonden toetsen de leerling voldoende beheerst.
- c. Welk niveau van de Cito toets voldoende wordt beheerst.

Tijdens de evaluatiebesprekingen wordt de ontwikkeling van hun zoon/dochter met de ouders besproken.